

"Yaxşı sözlərdən yaxşı hərəkətlərə keçmək: COP29 üçün hansı məqsədlər qoymaq olar"

XI Qlobal Bakı Forumu martın 15-də işini panel iclaslarla davam etdirib. AZƏRTAC xəbər verir ki, günün "Yaxşı sözlərdən yaxşı hərəkətlərə keçmək: COP29 üçün hansı məqsədlər qoymaq olar" mövzusunda həsr olunan ilk panel iclasına "Fortescue Metals and Fortescue Future Industries" şirkətinin İdarə Heyətinin sədri Jan Baderşnayder moderatorluq edib.

İclasda çıxış edən BMT-nin İnkişaf Proqramının Administratoru Axim Ştayner bildirib ki, dünya iqlim dəyişiklikləri ilə bağlı təcili cavab tədbirlərimizi səbirsizliklə gözləyir. Azərbaycan COP29-a evsahibliyi edəcək. COP29 iqlim dəyişmələri ilə bağlı atılacaq addımlara mühüm töhfə verəcək. Bu tədbir ərəfəsində biz maliyyəni buraya cəlb etməliyik.

O diqqətə çatdırıb ki, iqlim dəyişikliklərinə qarşı daha çox irad bildirmək lazımdır. Eyni zamanda dünya razılığa gələrək kollektiv şəkildə tədbirlər görməlidir.

"2024-cü ildə iqlim dəyişikliyi məsələsi milli Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərində öz əksini tapır. Çox sayda ölkə artıq bərpaolunan enerjiyə keçid edib",- deyərək Axim Ştayner əlavə edib.

BMT-nin Sənaye İnkişafı Təşkilatının baş direktorunun müavini, Qlobal Tərəfdaşlıq və Xarici Əlaqələr Direktorluğunun idarəedici direktoru Fatu Haydara COP29-un qarşısında çox çətin məsələlərin həllinin dayandığını deyib. Bildirib ki, bunlardan biri, iqlim maliyyələşdirilməsidir. Enerji keçidinin mexanizmi hazırlanmalıdır. Özel sektorun da burada önəmli rolu var.

"Bu il prioritet məsələlər sırasında sənaye texnologiyası həllərinin təklif olunmasıdır. Sənaye sahəsi geniş iş yerləri təmin edir. İqlim dəyişiklikləri strategiyasının üç əsas amili var. Bunlardan birincisi gələcəkdə

sənaye polisi amilinin vacibliyidir. İnnovasiyalı təsisatlar və təşkilatların potensialı gücləndirilməlidir. Artıq özel sektorlarla fəaliyyət gündən-günə müsbət istiqamətdə irəliləyir. Onların enerji ehtiyatları sənayesini dəstəkləyirik",- deyərək vurğulayıb.

BMT-nin Məskunlaşma Proqramının 2018-2024-cü illərdə icraçı direktoru xanım Maimuna Mohd Şərifin sözlərinə görə, iqlim dəyişiklikləri nəticəsində təbii fəlakətlər baş verir ki, bu da maliyyə itkisi ilə nəticələnir.

M.M.Şərif bildirib ki, hesablamalara görə, 77 faiz karbon emissiyası şəhərlərin payına düşür. 2050-ci ildə 70 faiz əhali şəhərlərdə yaşayacaq. İqlim dəyişmələri ilə bağlı tədbirlər görülməlidir. Milyonlarla dollar vəsait ayrılrsa da, iqlim dəyişmələri ilə mübarizə düzgün planlaşdırılmadan keçir. Düzgün şəhərsalma olmasa, effektiv nəticə əldə edilməyəcək.

"Mən inanıram ki, COP29 yerli səviyyədə tədbirlər planı ilə nəticələnməyə və hər bir ölkənin müəyyənləşdiriyi yerli planlar 2030 Proqramına töhfə verəcək",- deyərək bildirdi.

BMT Baş Assambleyasının 73-cü sessiyasının prezidenti Maria Fernanda Espinoza çıxışında COP29-un sonunda Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına şahidlik ediləcəyinə inamını ifadə edib.

İqlim dəyişikliklərinin geosiyasi məsələlərdə rolunu vurğulayan M.F.Espinoza fikirlərinə belə davam edib: "İqlim yalnız ətraf mühit məsələsi deyil, siyasi və iqtisadi təsirlərə də malikdir. Buraya bizim istədiyimiz yaşam tərzi də daxildir. COP29-da bu məsələlərə də baxılacaq.

Bizim əlimizdə texnologiyalar var, bərpaolunan enerji getdikcə ucuzlaşır və əlçatan olur. Aşağı karbonlu enerjiyə keçid maliyyə vəsaiti tələb edir. Qida zənciri və sənaye siyasəti də bunu dəstəkləməlidir. Azərbaycan, Braziliya və BƏƏ bir araya gələrək bu işin məntiqi davamını əlaqələndirirlər".

Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyinin (IRENA) baş direktoru Françesko La Kamera isə qeyd edib ki, COP29 çox gözəl düşüncə platformasıdır. Bakının bu tədbirə evsahibliyi edəcəyini səbirsizliklə gözləyirik. COP29 "yaşıl enerji"yə keçiddə həlledici rol oynayacaq.

Onun sözlərinə görə, enerji stansiyasını yaratmaqla 2040-cü ilədək emissiyanın 40 faiz azaldılması qarşıya məqsəd qoyulub. "Bu, 60-50 faiz güc deməkdir. Lakin bu, bizim istədiyimizdən çox azdır. Ən azı 1200 meqavat "yaşıl enerji" gücünə ehtiyacımız var. Növbəti il biz onu real işimizlə göstərməliyik",- deyərək IRENA-nın baş direktoru bildirdi.

"Liberal International" təşkilatının Prezidenti, Mərakeşin sabiq ətraf mühit naziri, Mərakeşin İqlim Dəyişikliyi üzrə sabiq xüsusi nümayəndəsi Hakima El Haite deyib ki, COP yalnız geosiyasi alət deyil, həyatın, bəşəriyyətin gələcəyidir. Biz hər şeyi dəyişdirə bilirik. Təbiətimizin gələcəyi üçün bunu etməliyik.

"Əgər siyasətlər dəyişikliyə uyğun deyilsə, biz heç nə edə bilmərik. Hər bir COP ərəfəsində

də optimist olmaq təklif edilir, lakin bu gün biz daha çox realist olmalıyıq. Biznesin reallığı var. Biz bu barədə nə etməliyik? Hər kəs maliyyədən danışır. Bəli, bu, vacibdir. Amma kim havaya dəm qazını buraxır? Heç kəs bunun məsuliyyətindən danışmır. Belə ki, bizə həmrəy və cavabdeh insanlar lazımdır. Biz Azərbaycandan xahiş edirik ki, COP29-da ən çətin məsələlərə şəffaflıq gətirilsin",- deyərək xüsusi nümayəndə diqqətə çatdırıb.

İclasda çıxış edərək BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 26-cı sessiyasının (COP26) prezidenti Ser Alok Şarma deyib ki, biz ənənəvi enerjinin sonunu yaşayırıq. Reallıq odur ki, iqlim dəyişmələri bizə təsir etməkdədir. Ölkələr bir araya gələrək sərhəd tanımadan birlikdə işləməlidirlər. Bizim əlimizdə texnologiya var, amma vəsait kifayət qədər deyil".

"COP29-un əsas çatlıqlarından biri də vəsaitlərin cəlb edilməsidir. Bunu etmək üçün biz çox çətin vəziyyətə keçid alacağıq. Azərbaycanda keçiriləcək COP29 tarixi olacaq. Hər bir COP müəyyən bir bünövrədir. COP29 bizim üçün vacibdir. Azərbaycan taleyüklü öhdəliyə malik olacaq",- deyərək əlavə edib.

COP29-un Azərbaycan üzrə baş icraçı direktoru, energetika nazirinin müavini Elnur Soltanov bildirib ki, COP29 maliyyə ilə bağlı olacaq. Bakının maliyyə məsələlərini vahid platforma şəklində necə saldığını görmək istəyirik.

"Danışıqlar üzrə komandamız hər yerə səfər edir. Ev sahibi olaraq fəal hazırlıq işlərinə başlamışıq. Danışıqlar bizə müəyyən təcrübə verəcək və biz əldə etdiyimiz təcrübələri ictimailəşdirəcəyik. Biz COP29-un gündəliyinə faktiki olaraq fərqli elementləri daxil edirik. Ən vacib məsələ dinləməkdir. COP-un ev sahibi olaraq biz dinləyicilik. Dinləməklə prosesi faydalı şəkildə idarə etməyə çalışacağıq. Ümumiyyətlə, prosenin davamlılığını və ardıcılığını təmin etmək vacibdir. Hər kəs bu prosesin tərkib hissəsi olmalıdır. Bu, Azərbaycanın yanaşmasıdır və COP-da təşkilatçılığın düzgün idarə edilməsindən asılıdır",- deyərək E.Soltanov əlavə edib.

Panel iclası müzakirələrlə davam edib.